

Õiguskantsler

Teie nr

Meie 08.08.2022 nr 7-5/212322/2204114

Sotsiaaltranspordi tasu

Lugupeetud avaldaja

Küsisite, kas on õige, et Teie tütar peab maksma transpordi eest, kui ta soovib Saaremaalt Tallinna arsti juurde sõita.

Mõistan, et peate sõiduraha küsimist ebaõiglaseks, kuid leian, et Saaremaa vallal on õigus küsida inimeselt sotsiaaltransporditeenuse eest taskukohast tasu. Pole põhjust arvata, et vald kohtleb praegusel juhul sotsiaaltransporditeenust kasutavaid puuetega inimesi halvemini kui ühissõidukitega sõitvaid inimesi. Saaremaa vald on toiminud kooskõlas sotsiaalhoolekande seaduse, põhiseaduse ja ka puuetega inimeste õiguste konventsiooniga.

1. [Eesti Vabariigi põhiseaduse](#) § 12 lõike 1 kohaselt on puuetega inimestel õigus võrdsele kohtlemisele. Puuetega inimeste õiguste konventsioon ([PIK](#)) sätestab, et puuetega inimestele tuleb anda võimalus iseseisvaks eluks ja täielikuks osalemiseks kõigis eluvaldkondades. Muu hulgas peab neile tagama teistega võrdsetel alustel juurdepääsu ka transpordile nii linna- kui ka maapiirkondades ([PIK](#) artikkel 9 lg 1). Seal, kus see pole ülemäära koormav, tuleb selleks teha mõistlikke kohandusi nii, et kohanduste eest kulude kandmise vastutus ei lasuks ainult üksi puuetega inimestel ([PIK](#), artikkel 2 ja artikkel 5 lg 3; [konventsiooni artikli 5 selgitus](#), p 26).

2. Ühistransport liigitub eeskätt liini-, juhu- (mida kasutatakse nt ekskursioonidel) ja taksoveoks. Kasutatakse nii puuetega inimeste vajadustele kohandatud kui ka kohandamata ühissõidukeid.

3. Riigisisel liinil tee-, vee- ja raudteeliikluses on vedaja kohustatud tasuta vedama mh puudega kuni 16-aastast inimest, sügava puudega 16-aastast ja vanemat inimest, raske nägemispuudega inimest, sügava või raske nägemispuudega inimese saatjat või puudega inimest saatvat juht- või abikoera ([ühistranspordiseaduse](#) § 34). Riik on riigisisel liiniveol toetanud neid puuetega inimesi põhjusel, et ükski neile vajalik sõit ei jääks rahapuudusel ära.

4. Inimesel, kes ei saa puude tõttu oma autot või ühissõidukit kasutada, on õigus sõita sõidukiga, mis vastab tema vajadustele (sotsiaalhoolekande seaduse ([SHS](#)) § 3 lg 1 p 1, § 5 lg 1, § 15 lg 1, § 38 lg 1). Selle sõidu peab inimesele korraldama tema elukohajärgne vald või linn ([SHS](#) § 5 lg 1, § 38 lg 1).

5. Vald või linn võib sotsiaaltranspordi eest küsida tasu. Kui see sõit on korraldatud liiniveona, võib tasu võtta sellise summa ulatuses, mille inimene kulutaks sama vahemaa läbimiseks soodsaima olemasoleva sõidukiga, kui tal ei oleks puudest tulenevat takistust ([SHS](#) § 40 lg 1).

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

6. Kui sotsiaaltransport on korraldatud juhu- ja taksoveona, võib sõidutasu olla liiniveoga võrreldes suurem (SHS § 40 lg 2).

7. Nii liini- kui ka juhu- ja taksoveo korral tasu võtmise põhimõte on sama: puudega inimestele tagatakse teistega võrreldes võimalikult samasugused tingimused. Üldjuhul tuleb igaühel maksta juhu- ja taksoveo eest rohkem kui liiniveo eest. See õigustab ka sotsiaaltransporti juhu- ja taksoveona kasutatavalt inimeselt küsima sõidu eest suuremat tasu kui ta maksaks liiniveo korras toimuva sõidu eest.

8. Tõsi, puudega inimene ei vali juhu- ja taksovedu sotsiaaltranspordina pelgalt mugavusest. Samas ei saa mööda vaadata sellest, et olemuslikult on sel juhul tegemist kallima, konkreetse inimese vajadusteks kohandatud ning inimesele mugavama liikumisviisiga. Ka näeb seadus ette, et sotsiaaltransporti kasutatavalt inimeselt ei või vald või linn küsida transpordi eest kehtestatud hinda, kui see pole inimesele taskukohane (SHS § 16). See tähendab, et valla- või linnavalitsus peab kõikidel juhtudel, kui inimene vajab sotsiaaltransporti (nii liini- kui ka juhu- ja taksoveona), otsustama inimese omaosalustasu suuruse. Konkreetse inimese omaosalustasu suurust määraates peab valla- või linnavalitsus arvestama, kui tihti tuleb inimesel selliseid sõite teha, mis on ühe sõidu hind ning milline on inimese majanduslik olukord (SHS § 16 lg 2). Igal juhul peab juhuveo ja taksoteenuse eest küsitav tasu olema selline, et inimesel oleks võimalik teenust oma vajadusteks kasutada (SHS § 16 lg 3, [sotsiaalhoolekande seaduse algataja seletuskiri](#), lk 39).

9. Niisiis on sotsiaalhoolekande seadusega toimetulekuabi tagatud neilegi puuetega inimestele, kes liinisõidukiga sõita ei saa ja peavad seetõttu kasutama kulukamat juhu- ja taksovedu.

10. Saaremaa valla „[Sotsiaalhoolekandelise abi andmise korra](#)“ § 6 lõike 3 kohaselt on teenuse kasutajalt võetava tasu suurus teenuse mahust, teenuse maksumusest ning teenust saava inimese ja tema perekonna majanduslikust olukorrast. Teenuse hinna kehtestab vallavalitsus. Saaremaa Vallavalitsus on Saaremaalt Tallinna sõidu hinnaks kehtestanud 18 eurot (Saaremaa Vallavalitsuse [17.05.2022 korralduse nr 2-3/802](#), p 1.4.2). Ka Kuressaare–Tallinna kaugliinibussi pilet maksab sõltuvalt bussiettevõttest 12–18 eurot (vt [www.tpilet.ee](#)). Samas selgub Saaremaa Vallavalitsuse sõlmitud sotsiaaltranspordi osutamise lepingutest, et üks sõit Kuressaarest Tallinna kanderaami vedava sõidukiga maksab ligi 255 eurot (217 km × 0,9 senti + 50 eurot sõidualustustasu + 10 eurot tõstmistasu = 255,30 eurot; vt [lepingu](#) p 6). Seega saavad soodustust ka need puuetega inimesed, kes oma puude tõttu ei saa sõita liinibussiga ega kasutada riiklikke sõidusoodustusi.

11. Kui vallavalitsuse kehtestatud 18 eurot maksev sotsiaaltransporditeenus pole inimesele taskukohane, võib inimene taotleda lisasoodustust. Selleks tuleb pöörduda vallavalitsuse poole.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Teadmiseks (avaldaja andmeteta): Saaremaa Vallavalitsus, Sotsiaalkindlustusamet

Kärt Muller 693 8418; Kart.Muller@oiguskantsler.ee